

Prekentekest: Joh 8,2-11

Tidlig neste morgen kom Jesus til templet igjen. Folkemengden samlet seg om ham, han satte seg ned og begynte å undervise dem. Da kom de skriftlærde og fariseerne med en kvinne som var grepet i ekteskapsbrudd, og de stilte henne fram og sa: "Mester, denne kvinnen er grepet på fersk gjerning i ekteskapsbrudd. I loven har Moses påbudt at slike kvinner skal steines. Hva sier så du?" Dette sa de for å sette ham på prøve, så de kunne få noe å anklage ham for. Jesus bøyde seg ned og skrev på jorden med fingeren.

Men da de fortsatte å spørre, rettet han seg opp og sa: "Den av dere som er uten synd, kan kaste den første steinen på henne." Så bøyde han seg ned igjen og skrev på jorden. Da de hørte dette, gikk de bort, den ene etter den andre, de eldste først. Til slutt var Jesus igjen alene med kvinnen som stod der. Da rettet han seg opp og spurte: "Kvinne, hvor er de? Har ingen fordømt deg?" Hun svarte: "Nei, Herre, ingen." Da sa Jesus: "Heller ikke jeg fordømmer deg. Gå bort, og synd ikke mer fra nå av!"

Slik lyder Herrens ord.

"Vergen leiet Ane lempelig til pelen og kneppet nestingen rundt halsen hennes. Han våget ikke – for å tekkes presten – å la være å spytte synderinnen i ansiktet. Tvi skamme deg, Ane! Vær sjeleglad at du slepp stå nakjin i kjerkdøren! Allmuen snek seg sky og oppskremt forbi og lot som de rent glemte sin moralske og sedelige plikt. Kom det den gale kapellanen for øre fikk de ta refselse og skrifte i kirkestolen – for Ane gråt og angret – en ynke og elendighet uten like. Og det foresvev dem i deres mangelfulle kristendomkunnskap en parabel om kvinnen grepet i hor. Ba ikke den Herre Jesus Kristus den rene fariseer kaste den første sten."

I Nattens brød beskriver Johan Falkberget hvordan det kunne gå for en kvinne som ble grepet i ekteskapsbrudd i bergveksamfunnet på Røros lang tid tilbake. Hun som ble dømt var trolig et voldtektsoffer. Gjerningsmannen våget ingen å røre.

Mye vann har rent i havet siden den gang ekteskapsbrudd ble offentlig straffet ved gapestokk, eller steining for den saks skyld. Men menneskenaturen er overraskende lik om en ser noen hundre år tilbake i tid, eller noen tusen. Jesus fant det nødvendig å advare: "Døm ikke, for at dere ikke skal bli dømt. For dere skal selv dømmes etter den dom dere feller over andre, og det skal måles opp for dere i det målet dere selv bruker." (Matt 7) Derfor skriver også apostelen Paulus i den teksten som ble lest her i dag: "Derfor har du ingen unnskyldning, du menneske som dømmer, hvem du så er. For når du dømmer en annen, fordømmer du deg selv."

Vi vet vel alle hva dette dreier seg om. Å dømme andre på grunn av mangel på moral eller sviktende dømmekraft. Å finne noe å utsette på andre. Å skade noen gjennom baktalelse eller lite fordelaktige kommentarer. Å rakke ned på grupper av mennesker som er annerledes enn en selv, men også å heve seg selv opp ved å trekke andre ned.

De verste utslagene av dette siste finner vi når noen for å takke andre og opprettholde sin status trekker andre ned. Vi har æresdrapene som et grelt eksempel på hva folk kan få seg til å gjøre for å opprettholde æren. Det er også dem som presser unge jenter til å ta abort, for da er det ingen som får vite... . Fra en del år tilbake vet jeg om foreldre som har kastet sin datter på dør fordi hun ble gravid, men jeg kjenner også til en god kristen far og mor som ikke ble med i hylekoret, men som tok imot sitt barnebarn, født utenfor ekteskapet og lot det vokse opp hos seg som en av sine. Ingen tvil om hvilke handlingsalternativer som fører til velsignelse. Den som vil hjelpe og støtte sin neste handler rett, mens den som er ute etter egne fordeler og anseelse handler galt.

Slik var det også da disse fariseerne og skriftlærde kom drassende med henne som hadde brutt det 6. budet og vært utro. De kjente til gamle forskrifter i Moseloven som forkynte dødsstraff ved steining for ekteskapsbrudd og utroskap. De kom neppe med henne for at hun skulle få hjelp og støtte.

Jesus bøyde seg ned og skrev i jorden med fingeren. Vi vet ikke hva han skrev, kanskje var det et skriftord, kanskje han tegnet, eller kanskje han gjorde noe som det står om hos profeten Jeremia: "Herre, du Israels håp! ... De som viker fra deg, skal skrives i støvet. For de har forlatt kilden med det levende vann, Herren."

Disse fariseerne og skriftlærde kjente sin bibel. Hvis Jesus skrev navnene deres var de neppe i tvil om hva det skulle bety. "For de har forlatt Herren, kilden med levende vann." Jesus var i egen person Herren som profetene i gammel tid hadde kalt for kilden med levende vann. Så hadde Jesus talt til folket og invitert den som tørster til å komme til seg og drikke. Og nå hadde disse fariseerne og skriftlærde kommet med henne som ... og Jesus hadde altså sagt at den som er uten synd kan kaste den første steinen.

Da ble det nok pinlig stille i forsamlingen. Da gikk de bort, den ene etter den andre, de eldste først. Hva hadde hendt? Det som skulle blitt en triumf for anklagerne, ble i stedet en stor skuffelse. Jesus hadde pekt på noe jeg tror de kjente i sin samvittighet. De var ikke selv uten synd. Ingen var beredt til å kaste den første steinen.

Den som kaster stein, men likevel har synd, han setter seg da i den syndfries sted. Og den syndfrie, hvem er det? Det er ingen andre enn Gud. Herren sier: "Straffen hører meg til, jeg skal gjengjelde," og det står skrevet: "Ta ikke hevn, mine venner, men overlatt straffen til Gud."

Gud straffer, sier Bibelen oss, men Guds straff er annerledes. Rett nok kaller Gud enhver ugjerning med dens rette navn og henger merkelappen synd på. Alt som er mot Guds vilje er nemlig synd. Og da er det klart at alle oss som er samlet her i kirken i dag er syndere, enten vi liker å høre det, eller ikke. Alle har vi gjort, tenkt eller sagt noe som er motsatt av det Gud i sitt ord har sagt er rett.

Det store alvorret er at Gud ikke kan ha noe med synd å gjøre fordi Gud er Hellig. Det er som med papir og ild, det går så dårlig sammen. Ilden brenner opp papiret. Vi kan ikke eksistere i Guds nærhet med synd. Men da blir det en fortvilet situasjon for Gud, fordi Gud elsker synderen. Bibelen forteller oss at Gud er glad i hvert menneske han har skapt.

I denne utro kvinnen ser Jesus et menneske og han ser brudd på Guds lov. Straffen må sones, steinene må hagle, men ... steinene – vi ser at steinene tas ut av menneskenes hender. Anklagerne går. Den som er uten synd skal kaste. Det er Gud som skal straffe. Så forteller Bibelen oss at det var én som var villig til å ta på seg all verdens synd og selv bære straffen for alt vi mennesker har gjort mot Gud og mot våre medmennesker.

Han som sa til kvinnen: "Heller ikke jeg fordømmer deg," han skulle selv ta straffen for hennes ekteskapsbrudd og for alt hun ellers hadde gjort mot Gud og medmennesker. Ja ikke bare det, han skulle selv ta straffen for alt hele menneskeheten til alle tider har gjort og gjør mot Gud, også for dem som kom slepende med kvinnen som var grepet i ekteskapsbrudd.

Så kan vi spørre; kunne Gud ikke bare se gjennom fingrene med slike brudd på budene? Noen tenker det på den måten at vi gjør noe galt, men vi gjør også godt, og så blir det en slags ballanse. Og så sier mange at vi mennesker er gode på bunnen. Hvis det er sant kan vi vel bare rydde opp i vårt indre og luke ut de tankene vi tenker og det vi gjør som ikke er bra? Så enkelt er det nok ikke. Gud skal en gang holde dom. Da balanserer ingens regnskap mellom pluss og minus. Da gjelder bare en sak; er synden sonet og gjort opp, eller ikke? Er den ikke, går mennesket for evig forlapt. Det er kun Jesus som har makt til å rense et menneske for synd. Hans målestokk er absolutt.

Den som ser seg selv i forhold til Guds målestokk, har tre muligheter: Det ene er: Snu seg og gå bort, slik mennene gjorde som kom med kvinnen. Det andre er: Å bytte Guds målestokk ut med strikk som kan tøyes, kalle for rett det som Gud kaller for urett, fikse på det ytre som andre ser og skjule resten så godt en kan. Men den dagen kommer da alt legges åpent og bart. Den tredje muligheten er å gi Gud rett, og overlate sin sak til Jesus. Kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd ble stående foran Jesus, hun sa ingenting til sitt forsvar. Saken var klar; hun var skyldig.

Jesus møtte henne med nåde. "Heller ikke jeg fordømmer deg." Det betyr ikke at Jesus tok lett på skyldspørsmålet og lett på straffen, men straffen

skulle ramme ham selv. "Gå bort og synd ikke mer fra nå av," var hans formaning til henne. La det bli til en ny start i ditt liv. "Jeg vet hvilke tanker jeg har med dere, sier Herren, fredstanker og ikke ulykkestanker. Jeg vil gi dere fremtid og håp." Slik er Gud, slik er Jesus.

Syndfrie blir ingen av oss så lenge vi lever her. Samtidig er en tilgitt synder det største et menneske kan være. Jesu soningsdød for oss er grunnlaget for vår frelse. Det er selve evangeliet. Veien til Jesus er derfor veien til korset. Gjennom oppgjør gir Jesus nåde for syndere og nytt liv. Jesu ord til kvinnen: "Gå bort og synd ikke mer," var ikke et nytt bud som dømte kvinnen til atter nye nederlag. Nei, det var et ord om at evangeliet setter fri, og et løfte om Guds hjelp til en ny start i livet. Den som er tilgitt er kalt til å tilgi. Så skal vi gå ut i sommeren og vise den samme tilgivelse og nåde mot andre som vi selv er blitt møtt med av Gud.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.